

1. Sygn. akt I C 672/19

1 WYROK

2 W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Tczewie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Marek Rafałko

Protokolant: Żaneta Kurszewska

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2019 r. w Tczewie

na rozprawie

sprawy z powództwa G. C., A. Z. i A. G.

przeciwko M. Z.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej M. Z. solidarnie na rzecz powodów G. C., A. Z. i A. G. kwotę 5008,07 zł (pięć tysięcy osiem złotych 7/100) wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi:

- od kwoty 5308,07 zł (pięć tysięcy trzysta osiem złotych 7/100) od dnia 3 stycznia 2019 r. do dnia 5 czerwca 2019 r.,

- od kwoty 5008,07 zł (pięć tysięcy osiem złotych 7/100) od dnia 6 czerwca 2019 r. do dnia 29 lipca 2019 r.;

II. należność zasądzoną w punkcie pierwszym rozkłada na 17 rat miesięcznych, w tym pierwsza rata w kwocie 208,07 zł (dwieście osiem złotych 7/100), zaś kolejne raty w kwotach po 300 (trzysta) złotych, płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego po tym, w którym wyrok się uprawomocnił - z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od każdego uchybionego terminu płatności poszczególnych rat;

III. zasądza od pozwanej solidarnie na rzecz powodów kwotę 2067 (dwa tysiące sześćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 672/19

UZASADNIENIE

W dniu 3 stycznia 2019 r. powodowie G. C., A. Z. i A. G., prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...), A. G., (...) Spółka Cywilna w T., wnieśli pozew przeciwko M. Z. o solidarną zapłatę na rzecz powodów kwoty 5.308,07 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 11 stycznia 2017 r. pozwana zawarła umowę pożyczki z (...) Finanse spółką z ograniczoną odpowiedzialnością. Na podstawie zawartej umowy pozwana otrzymała kwotę 10.000 zł, zobowiązując się do jej spłaty zgodnie z ustalonym w umowie harmonogramem wraz z odsetkami kapitałowymi. Na skutek ciągu przelewów wierzytelności ostatecznym dysponentem wierzytelności z tytułu umowy pożyczki stała się strona powodowa. Pozwana nie wywiązała się zaciągniętego zobowiązania w wyznaczonym terminie. Z tej też przyczyny powodowie wystosowali do pozwanej oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Roszczenie stało się wymagalne w dniu 2 października 2018 r., tj. dzień po upływie terminu wypowiedzenia. Częściowo spłacone przez pozwaną raty w

łącznej kwocie 6.188,78 zł zostały zaliczone na poczet następujących składników zobowiązania: 32,14 zł na odsetki za opóźnienie od zaległych rat, 144,88 zł na odsetki za opóźnienie od niespłaconego kapitału, 1.319,83 zł na poczet oprocentowania oraz 4.691,93 zł na poczet kapitału pożyczki. Dochodzona przez powodów kwota 5.308,07 zł stanowi niespłacony kapitał pożyczki.

W dniu 24 stycznia 2019 r. Sąd Rejonowy w Tczewie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwana wniosła sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, w którym przyznała, iż zawarła z (...) umowę pożyczki, z której się nie wywiązała w sposób prawidłowy. Przyznała również, że jej zadłużenie wobec powoda wynosi ok. 5.000 zł. Pozwana podniosła jednak, że naliczona przez pożyczkodawcę prowizja za udzielenie pożyczki jest rażąco wygórowana, godzi w zasady współżycia społecznego i zmierza do obejścia przepisów prawa o odsetkach. Z uwagi na swoją złą sytuację finansową pozwana wniosła również o rozłożenie ewentualnie zasądzonego od niej świadczenia na raty.

W odpowiedzi na sprzeciw strona powodowa podtrzymała żądanie pozwu w całości. Powodowie zaakcentowali, że suma kosztów pozaodsetkowych w umowie pożyczki nie przekracza limitu przewidzianego w art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim. Podkreślili, że zapisy umowne, które zaakceptowała pozwana nie stanowią niedozwolonych klauzul umownych. Odnosząc się do żądania rozłożenia świadczenia na raty powodowie wskazali, że zgadzają się na rozłożenie dochodzonej należności na raty, jednakże nie mniejsze niż po 600 zł miesięcznie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 11 stycznia 2017 r. (...) Finanse spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. udzieliła M. Z. pożyczki w kwocie 5.000 zł na okres od 11 stycznia 2017 r. do 10 lutego 2020 r., natomiast M. Z. zobowiązała się do spłaty otrzymanej kwoty wraz z odsetkami kapitałowymi w wysokości dwukrotności wysokości odsetek ustawowych oraz prowizją w kwocie 5.000 zł – w 36 miesięcznych ratach (pierwsza w wysokości 394,07 zł, kolejne w wysokości 322,67 zł), począwszy od 10 marca 2017 r. Zawierając umowę strony ustaliły również, że od kwoty niespłaconego w terminie zadłużenia przeterminowanego pożyczkodawca naliczać będzie odsetki za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie. Ponadto zastrzeżono, że pożyczkodawca będzie miał prawo wypowiedzieć umowę w formie pisemnej z zachowaniem siedmiodniowego okresu wypowiedzenia w przypadku niespłacenia przez pożyczkobiorcę dwóch kolejnych pełnych rat pożyczki.

Dowody: umowa pożyczki - k. 10-11; harmonogram spłat - k. 12; zeznania pozwanej M. Z. – k. 56-57 [00:01:56-00:17:14]

Na mocy umowy przelewu wierzytelności z dnia 12 stycznia 2017 r. (...) Finanse spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. wierzytelność wynikającą z umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 11 stycznia 2017 r. na rzecz G. C., A. Z. i A. G., prowadzących działalność gospodarczą pod firmą (...), A. G., (...) Spółka Cywilna w T.. Następnie umową przeniesienia prawa majątkowego z dnia 16 lutego 2017 r. cesjonariusze zbyli przysługujące im prawa do roszczenia z tytułu z umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 11 stycznia 2017 r. na rzecz P. D.. Na mocy umowy przeniesienia prawa majątkowego z dnia 20 stycznia 2018 r. P. D. przełał na B. T. prawa do wierzytelności stwierdzonej umową pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 11 stycznia 2017 r. Ostatecznie, na podstawie umowy powierniczego przelewu wierzytelności z dnia 10 lipca 2018 r. B. T. zbyła warunkowo prawa do wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 11 stycznia 2017 r. na rzecz G. C., A. Z. i A. G., prowadzących działalność gospodarczą pod firmą (...), A. G., (...) Spółka Cywilna w T..

Dowody: umowa spółki cywilnej - k. 9; umowa przelewu wierzytelności - k. 13; umowy przeniesienia prawa majątkowego - k. 18, 20; umowa powierniczego przelewu wierzytelności - k. 25)

W okresie od 5 kwietnia 2017 r. do 5 grudnia 2018 r. - w ramach wykonywania umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 11 stycznia 2017 r. - M. Z. dokonała spłat na rzecz pożyczkodawcy w łącznej kwocie 5.444,71 zł, wielokrotnie naruszając ustalony w umowie harmonogram spłat zobowiązania.

Dowody: historia rachunku bankowego – k. 37-39; zeznania pozwanej M. Z. – k. 56-57 [00:01:56-00:17:14]

Pismem z dnia 18 lipca 2018 r., doręczonym adresatowi w dniu 24 września 2018 r., A. Z., A. G. oraz G. C. poinformowali M. Z. o fakcie dokonania cesji wierzytelności oraz wezwali ją do spłaty zadłużenia wynikającego z umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 11 stycznia 2017 r. w kwocie 632,29 zł. Następnie pismem z dnia 17 września 2018 r. A. Z., A. G. oraz G. C. wypowiedzieli M. Z. umowę pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 11 stycznia 2017 r. z zachowaniem siedmiodniowego terminu wypowiedzenia. Jednocześnie wezwali pożyczkobiorcę do spłaty całego zadłużenia postawionego w stan wymagalności, tj. kwoty 6.186,59 zł, w terminie 7 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Dowody: wezwanie do zapłaty – k. 27; zwrotne potwierdzenie odbioru – k. 27a; wypowiedzenie umowy pożyczki – k. 28

W dniu 5 czerwca 2019 r., tj. po dniu wniesienia pozwu w niniejszej sprawie, M. Z. wpłaciła na rzecz pożyczkodawcy kwotę 300 zł z tytułu spłaty umowy pożyczki gotówkowej nr (...).

Dowód: potwierdzenie przelewu bankowego

M. Z. znajduje się w trudnej sytuacji materialnej. Prowadzi gospodarstwo domowe wraz z mężem, a ich miesięczne dochody wynoszą łącznie 3.050 zł. Nie posiada żadnych oszczędności ani majątku. Ponieważ pozwana i jej mąż są osobami starszymi i schorowanymi, znaczna część uzyskiwanych dochodów przeznaczana jest na leczenie. Comiesięczny koszt z tego tytułu wynosi około 500 zł. Koszty utrzymania mieszkania (opłaty za media, telefon) średniomiesięcznie wynoszą 600 zł. Duże nakłady pieniężne wymaga również ogrzanie mieszkania. Rocznie wydatek z tego tytułu zamyka się w kwocie około 3.500 zł.

Dowód: zeznania pozwanej M. Z. – k. 56-57 [00:01:56-00:17:14]

Stan faktyczny sprawy sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy, albowiem ich prawdziwości nie zakwestionowała żadna ze stron, jak i nie wzbudziły one wątpliwości Sądu.

Ponadto, w zakresie ustalania okoliczności zawarcia umowy pożyczki, wykonywania zobowiązania oraz sytuacji majątkowej i osobistej pozwanej, sąd oparł się dodatkowo na zeznaniach pozwanej M. Z.. W ocenie sądu zeznania złożone przez pozwaną są spójne i logiczne. Pozwana w sposób szczegółowy odniosła się do wszystkich aspektów sprawy, a jej wyjaśnienia korespondują z pozostałymi środkami dowodowymi zebranymi w sprawie.

Sąd zważył co następuje:

Ustalony w sprawie stan faktyczny był w znacznej mierze bezsporny. Pozwana potwierdziła, że zawarła z poprzednikiem prawnym powodów umowę pożyczki gotówkowej, z której nie wywiązała się należycie. Nie kwestionowała skuteczności cesji wierzytelności, wskazywanej przez powodów w pozwie wysokości zadłużenia z tytułu kapitału pożyczki oraz skuteczności wypowiedzenia jej umowy. Jedynymi kwestiami spornymi między stronami było to, czy naliczona przez pożyczkodawcę prowizja jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa oraz to, w jakim zakresie pozwana jest w stanie spłacać ciężące na niej zadłużenie bez uszczerbku na kosztach niezbędnego utrzymania siebie i męża.

Przepis art. 720 § 1 k.c. stanowi, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W okolicznościach niniejszej sprawy nie budziło wątpliwości, iż pozwana zawarła umowę pożyczki gotówkowej dobrowolnie i będąc w pełni świadomą swojego postępowania. Tym samym zawarcie umowy, z której wynika dochodzone roszczenie, było skuteczne.

Przepis art. 481 § 1 k.c. przewiduje, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Z przedłożonej umowy pożyczki gotówkowej wynika, że odsetki kapitałowe od zaciągniętego zobowiązania wynoszą równowartość dwukrotności wysokości odsetek ustawowych, natomiast odsetki umowne za opóźnienie równowartość dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie. W tym stanie rzeczy należało uznać, że w przypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w umowie strona powodowa była uprawniona do naliczania tych odsetek.

Zgodnie z art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

Strona powodowa przedłożyła pakiet umów przelewu wierzytelności oraz powierniczego przelewu wierzytelności, z których wynika, iż obecnymi dysponentami wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 11 stycznia 2017 r. są powodowie. Pozwana tej okoliczności nie zaprzeczyła, należało zatem uznać ją za bezsporną.

Głównym zarzutem pozwanej było to, że naliczona przez pożyczkodawcę prowizja znacząco wykracza poza dopuszczalne ramy, stanowiąc klauzulę niedozwoloną i obejście przepisów o odsetkach. Sąd nie podzielił tego argumentu.

Art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim określa maksymalne koszty, jakie konsument może ponieść poza kosztami odsetek. Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu oblicza się według następującego wzoru: maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów $\leq$ (całkowity kapitał x 25%) + (całkowity kapitał x okres spłaty / liczba dni w roku x 30%).

Zgodnie z postanowieniami umowy pożyczki gotówkowej z dnia 11 stycznia 2017 r. M. Z. otrzymała kapitał pożyczki w kwocie 5.000 zł. Natomiast przewidywany okres spłaty został zakreślony między 11 stycznia 2017 r. a 10 lutego 2020 r., czyli wyniósł 1126 dni.

Maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów pożyczki wyliczona według powyższego wzoru wyniosłaby 5870 zł [(5.000 zł x 25%) + (5.000 zł x (...) x 30%)].

Z uwagi na dyspozycję art. 36a ust. 2 w/w ustawy, w myśl którego pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu, ostatecznie w § 10 umowy wysokość prowizji z tytułu udzielenia pożyczki została określona na kwotę 5.000 zł.

Sąd nie znalazł podstaw do uznania zapisów umownych o prowizji za klauzulę niedozwoloną w rozumieniu art. 3851 § 1 k.c. Pozwana okoliczności tej nie wykazała. Jak zaś wyżej wskazano ustalona przez pożyczkodawcę prowizja mieści się w ramach zakreślonych przez przepisy prawa, w szczególności przepisy art. 36a ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim.

Biorąc pod uwagę fakt, że pozwana nie kwestionowała wysokości dochodzonego przez powodów zobowiązania poza prowizją umowną, której wysokość Sąd uznał za prawidłową, należało uznać, że całe dochodzone przez powoda roszczenie jest uzasadnione.

W tym miejscu należy odnotować, że po wniesieniu pozwu, w dniu 5 czerwca 2019 r., pozwana dokonała dodatkowej spłaty zobowiązania w kwocie 300 zł. Z tego powodu żądanie pozwu zostało pomniejszone o tę kwotę.

Odnosnie do żądania rozłożenia zasądzonej należności na raty Sąd zważył, iż zgodnie z art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć zasądzone świadczenie na raty.

Komentowany przepis wprowadza szczególną zasadę wyrokowania dotyczącą przedmiotu orzekania, dając Sądowi możliwość wydania orzeczenia zasądzającego roszczenie powoda z uwzględnieniem interesów pozwanego w zakresie

czasu wykonania wyroku. Jest to tak zwane moratorium sędziowskie. W doktrynie podkreśla się, że powyższa instytucja uprawnia Sąd do modyfikowania treści łączącego strony stosunku cywilnoprawnego, dlatego też powinna być ona stosowana w sposób ostrożny i z uwzględnieniem wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu powoda. Modyfikacja ta przejawia się w przesunięciu terminu płatności określonych części świadczenia oraz ma ten skutek, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1970 r., sygn. III PZP 11/70). Literatura przedmiotu przyjmuje, iż wymagane dla rozłożenia zasądzzonego świadczenia szczególnie uzasadnione wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (A. Jakubecki, Komentarz do art. 320 Kodeksu postępowania cywilnego [w:] H. Dolecki, T. Wiśniewski (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1-366, LEX 2013; P. Telenga, Komentarz aktualizowany do art. 320 Kodeksu postępowania cywilnego [w:] A. Jakubecki (red.), Komentarz aktualizowany do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, LEX 2014).

Na gruncie niniejszej sprawy doszło do zderzenia zasadnych interesów powodów i pozwanej. Z jednej strony powodowie, jako dysponenci wymagalnej wierzytelności wobec pozwanej, mają prawo domagać się wydania stosownego orzeczenia, które po nadaniu klauzuli wykonalności będzie stanowić tytuł wykonawczy względem pozwanej. Z drugiej strony pozwana wykazała, że znajduje się w trudnej sytuacji materialnej i niezależnie od chęci nie jest w stanie jednorazowo spełnić roszczenia powoda. Należy w tym miejscu wskazać, że dochody gospodarstwa domowego pozwanej w przeważającym zakresie przeznaczane są na pokrywanie kosztów niezbędnego utrzymania i leczenia członków rodziny. Nie sposób uznać, że wydatki te mogą zostać ograniczone. Biorąc pod uwagę wskazane wyżej okoliczności Sąd uznał, iż pozwana nie byłaby w stanie spełnić od razu całego roszczenia powoda bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i męża oraz bez narażania się na dodatkowe koszty związane z ewentualnym postępowaniem egzekucyjnym.

Po zważeniu interesów stron Sąd uznał, że żądanie rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty jest w niniejszej sprawie zasadne, przy czym kwota jednej raty nie powinna przekraczać 300 zł. Taka jej wysokość uzasadnia w szczególności trudna sytuacja majątkowa pozwanej, szczegółowo przez nią przedstawiona w jej zeznaniach. Jednocześnie rata w takiej wysokości, w ocenie Sądu, stanowi dla powodów odczuwalną wartość ekonomiczną i nie jest jedynie czysto symbolicznym świadczeniem, zwłaszcza gdy zważy się że w takiej wysokości raty zakreślone były również w postanowieniach łączącej strony umowy.

Mając na względzie całokształt poczynionych rozważań, na mocy art. 720 k.c. w zw. z art. 509 § 1 k.c. i art. 481 § 1 k.c., a także art. 320 k.p.c., Sąd orzekł jak w punktach I i II sentencji.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął w punkcie III sentencji na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Strona przegrywająca sprawę obowiązana jest ponieść koszty procesu. Ponieważ w niniejszej sprawie stroną przegrywającą jest pozwana, sąd zasądził od niej solidarnie na rzecz powodów koszty procesu w wysokości 2.067 zł, na które złożyła się opłata od pozwu w kwocie 250 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 1.800 zł. Podkreślić przy tym należy, że fakt zwolnienia pozwanej od kosztów procesu, nie zwalnia jej od obowiązku zwrotu kosztów poniesionych przez przeciwnika procesowego, który sprawę wygrał (art. 108 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).